

Sygn. akt I Cgg 6/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Przybylska
Protokolant:	Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...)

przeciwko (...) z siedzibą w B. (poprzednio (...) Spółce Akcyjnej w K.)

o naprawienie szkody

1. zobowiązuje pozwaną (...) z siedzibą w B. do naprawienia szkody w trzysegmentowym budynku mieszkalnym położonym w R. przy ul. (...) w drodze rektyfikacji, to jest doprowadzenia ich do pierwotnego (pionowego i poziomego) położenia poprzez podniesienie całej bryły budynku za pomocą systemu odpowiednio rozmieszczonych siłowników zainstalowanych pod uprzednio przygotowaną konstrukcją wsporczą lub bezpośrednio pod fundamentami;
2. w pozostałej części powództwo oddala;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 5.000 (pięć tysięcy) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu oraz kwotę 25.648,65 (dwadzieścia pięć tysięcy sześćset czterdzieści osiem 65/100) złotych tytułem niepokrytych zaliczkami kosztów opinii;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 13.500 (trzynaście tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Barbara Przybylska

Sygn. akt I Cgg 6/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) w R. w pozwie wniesionym 8 maja 2015r. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K. domagała się naprawienia szkód górniczych, polegających na wychyleniu i jego skutkach, różnokierunkowych pęknięciach i rozwarciach na styku przegród pionowych i poziomych w częściach wspólnych i lokalach mieszkalnych (także wyodrębnionych) w budynkach przy ul. (...) w R. poprzez ich przywrócenie do stanu poprzedniego. Uzasadniając swoje żądanie wskazała, że szkody te powstały wskutek bezpośrednich i pośrednich wpływów eksploatacji górniczej prowadzonej przez pozwaną, a o ich istnieniu powzięła wiadomość w lutym 2014r.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając przedawnienie roszczeń wobec ustania eksploatacji w 2001r, brak związku przyczynowego szkód ujawnionych 14 lat po zakończeniu eksploatacji, brak legitymacji czynnej powódki w odniesieniu do lokali będących przedmiotem odrębnej własności.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2015r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił powództwo, uwzględniając zarzut przedawnienia. Apelacja powódki została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Na skutek skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy uchylił oba wyroki i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, stwierdzając brak podstaw do przyjęcia początku biegu przedawnienia od 2006r., jak uczyniły o sądy obu instancji.

W toku postępowania w prawa i obowiązki pozwanej wstąpiła z mocy prawa Spółka (...) w B..

Powódka ostatecznie sprecyzowała roszczenie, jako żądanie zobowiązania pozwanej do naprawy szkód poprzez rektyfikację budynku oraz naprawy wszystkich szkód sprecyzowanych w piśmie procesowym z 13.04.2018r w części wspólnej oraz wszystkich lokalach mieszkalnych – w tym zakresie powołała się na uchwałę nr(...) z dnia 13.06.2019r., podjętą przez właścicieli lokali, mocą której wyrazili oni zgodę na dokonanie przez Zarząd pozwanej czynności związanych z prowadzeniem spraw o naprawę szkód górniczych w tym poprzez przywrócenie stanu poprzedniego budynku przy ul. (...) oraz udzielili pełnomocnictwa do prowadzenia takich spraw (k. 382).

Pozwana podtrzymała wszystkie zarzuty – w tym zarzut przedawnienia oraz braku legitymacji co do szkód w lokalach odrębnych.

Sąd ustalił:

Powódce przysługuje udział w użytkowaniu wieczystym nieruchomości położonej przy ul. (...) w R., zabudowanej stanowiącym współwłasność powódki trzysegmentowym, pięciokondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o numerze (...),(...). W budynku znajduje się 45 odrębnych lokali, z których 7 pozostaje niewyodrębnionych, a 38 stanowi przedmiot odrębnej własności (odpis KW k. 15, wykaz k.262). Nieruchomość ta znajduje się w zasobach powódki i podlega jej zarządowi.

Budynek oddano do użytku w 1982r. Eksploatacje w rejonie budynku, które obejmowały go zasięgiem wpływów prowadzone były w latach 1980-82, 1987-88, 1991-95, 1997-2002, 2005-06. W wyniku tych eksploatacji teren wokół budynku osiadł o 5,48m, odkształcenia terenu mieściły się w III kategorii, sam budynek uległ wychyleniu, którego maksymalne wypadkowe wyniosły: 16,5‰ dla segmentu I (nr 15), 15,3‰ dla segmentu II (nr 15a) i 18,6‰ dla segmentu III (nr 15b). Wychylenie to jest bezpośrednio związane z wpływami eksploatacji i kwalifikuje się jako średni stopień uciążliwości użytkowania budynków. Poza wychyleniem w budynku nie zinventaryzowano uszkodzeń wynikających z deformacyjnych wpływów działalności górniczej, występują w nim natomiast uszkodzenia związane z technologią w jakiej został wykonany, które są typowymi uszkodzeniami, jakie występują we wszystkich budynkach wzniesionych metodami uprzemysłowionymi (jak przedmiotowy budynek). Występujące na skutek eksploatacji wpływy pośrednie (wstrząsy) nie spowodowały uszkodzeń, budynek był zabezpieczony na wpływy III kategorii. Wstrząsy te mogły co najwyżej w niewielkim stopniu zintensyfikować powstałe z przyczyn pozagórniczych zarysowania, co mogłoby uzasadniać partycypację pozwanej w części kosztów ich napraw (k. 454). Tu zaznaczyć należy, że powódka podtrzymując żądanie w zakresie zobowiązania do naprawy szkód, do zakończenia postępowania nie zgłosiła żądania zapłaty.

Usunięcie skutków wychylenia segmentów budynku wymaga przeprowadzenia rektyfikacji, jako jedyne skutecznego sposobu usunięcia nadmiernej uciążliwości użytkowania budynku i przywrócenia mu pierwotnych właściwości. Najbardziej celową i ekonomicznie uzasadnioną metodą rektyfikacji jest w tym przypadku metoda podnoszenia całej bryły budynku za pomocą systemu siłowników zainstalowanych w konstrukcji segmentów pod uprzednio przygotowaną konstrukcją wsporczą lub bezpośrednio pod fundamentami. Biorąc pod uwagę odległy okres ostatniej eksploatacji i brak eksploatacji planowanej, jak i stan techniczny i konstrukcję budynku, kwalifikuje się on do takiego sposobu naprawy (opinia (...) k. 407-469)

W lokalach niestanowiących odrębnej własności ((...)) poza problemami wynikającymi z wychylenia budynku (samoczynne otwieranie się drzwi i okien, niestabilność mebli, wychylenie posadzek) występują uszkodzenia wynikające z zastosowanej technologii, które powstałyby także w budynku nieobjętym skutkami eksploatacji. (opinia (...) k.435, 436, 441, 456, żądanie powódki (inventaryzacja) nie obejmowało szkód w lokalu nr (...) – k. 250)

Uchwałą nr 1 z dnia 13.06.2019r. właściciele lokali wyrazili oni zgodę na dokonanie przez Zarząd pozwanej czynności związanych z prowadzeniem spraw o naprawę szkód górniczych w tym poprzez przywrócenie stanu poprzedniego budynku przy ul. (...) oraz udzielili pełnomocnictwa do prowadzenia takich spraw (uchwała k. 382).

Powódka regularnie przeprowadzała kontrole budynku. Podczas kontroli z grudnia 2010r. po raz pierwszy stwierdzono wychylenie budynku (protokoły kontroli k. 270-289).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów oraz opinię Instytutu w powiązaniu z opinią biegłego J. K..

Opinia (...) nie była kwestionowana, strona pozwana co prawda podnosiła wątpliwości dotyczące skuteczności rektyfikacji, powoływała się także na mniej kosztowny sposób naprawy poprzez poziomowanie posadzek, przywrócenie właściwych spadków rynien, wyregulowaniu stolarki itp., w żaden sposób jednak nie podważyła wniosków opinii, w której do tych kwestii szeroko się odniesiono (k. 453-456). Dopuszczając dowód z opinii (...) sąd nie uwzględnił wniosku powódki w zakresie lokali odrębnych (ze względu na brak legitymacji powódki do dochodzenia roszczeń odnośnie do tych lokali) oraz lokalu nr (...), co do którego nie wskazano żadnych szkód.

Sąd zważył:

Z materiału dowodowego wynika, że szkoda objęta żądaniem pozwu powstała przed 2010r. W tych okolicznościach zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27 poz. 96 ze zm., dalej zwanej „ustawą”). Zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

Zgodnie zaś z art. 92 tej ustawy do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Przesłankami odpowiedzialności przedsiębiorcy górniczego jest więc ruch zakładu górniczego, powstanie szkody oraz związek przyczynowy między powstałą szkodą a ruchem zakładu.

Bezspornym w sprawie jest, że budynek objęty pozwem znajdował się w rejonie oddziaływania eksploatacji górniczej prowadzonej przez należący do pozwanej zakład górniczy, która wywoływała wpływy, skutkujące wychyleniem budynku, zaistniały zatem przesłanki odpowiedzialności pozwanej na podstawie powyższych przepisów.

Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej ruchem zakładu górniczego jest roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym i ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 442¹ k.c .

Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia został wiążącym wyrokiem Sądu Najwyższego uznany za bezzasadny o tyle, że pozwana, na której spoczywał ciężar dowodu, nie wykazała, by powzięcie przez powódkę wiadomości o szkodzie w postaci wychylenia nastąpiło w okresie wcześniejszym, aniżeli wskazywany przez powódkę. Dowody przeprowadzone w ponownym postępowaniu pozwoliły na ustalenie, że powódka w grudniu 2010r. dysponowała już wiedzą o fakcie wychylenia budynku, żaden jednak z zaoferowanych dowodów nie daje podstaw do ustalenia wcześniejszej daty przypisania tej wiedzy. Stosownie do treści art. 442¹§ 1kc (w brzmieniu według daty powzięcia wiedzy o szkodzie, tj. przed nowelizacją z 2017r.) roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w

którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Biorąc pod uwagę, że wpływy eksploatacji o charakterze ciągłym, mogące spowodować szkody występowały do 2006r. nie upłynął dziesięcioletni termin od zdarzenia wywołującego szkodę. Natomiast bieg trzyletniego terminu przedawnienia rozpoczął się w grudniu 2010r., kiedy to w toku przeglądu stwierdzono „lekkie” wychylenie, które niewątpliwie powódka musiała wiązać z działalnością górniczą. Z dniem 1.01.2012r., a zatem przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia w niniejszej sprawie, weszła w życie ustawa z dnia 9.06.2011r. Prawo geologiczne i górnicze, która w art. 149 wprowadziła 5-letni termin przedawnienia, liczony od dnia dowiedzenia się o szkodzie. Tym samym termin przedawnienia z mocy prawa uległ wydłużeniu do 5 lat. Powództwo zostało wniesione w dniu 8 maja 2015r., co oznacza, że termin przedawnienia wynikający z art. 149 ustawy z 9.06.2011r. nie upłynął.

Podsumowując – wobec spełnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanej i bezpodstawności zarzutu przedawnienia oraz potwierdzonej opinią instytutu możliwością i celowością naprawy będącego skutkiem eksploatacji wychylenia w drodze rektyfikacji - Sąd zobowiązał pozwaną do naprawy szkód górniczych w budynku w sposób określony w sentencji wyroku, zgodny z powołaną opinią.

W pozostałej części – a to co do żądania naprawy szkód w poszczególnych lokalach – powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powódka nie wykazała, by lokale, stanowiące własność spółdzielni, dotknięte były szkodami pozostającymi w związku z eksploatacją.

W odniesieniu do lokali wyodrębnionych powódka nie posiadała legitymacji czynnej. Lokale te stanowią przedmiot odrębnej własności. Powołany przez powódkę przepis art. 1 ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Spółdzielnia ma obowiązek zarządzania nieruchomościami stanowiącymi jej mienie lub nabyte na podstawie ustawy mienie jej członków) obejmuje zarządzanie nieruchomością wspólną, czyli tą częścią nieruchomości, która po ustanowieniu odrębnej własności lokali stanowi w ułamkowych częściach współwłasność wszystkich właścicieli lokali; nie dotyczy on natomiast zarządzania samymi lokalami stanowiącymi indywidualną własność, gdyż, jak na to wskazują przepisy o własności lokali i inne przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, pozostaje to w gestii poszczególnych właścicieli lokali. Sam fakt, że spółdzielnia sprawuje zarząd nieruchomością wspólną nie rodzi po jej stronie uprawnienia do wytaczania powództw, obejmujących roszczenia dotyczące poszczególnych wyodrębnionych lokali. Na legitymację powódki nie wpływa powołana uchwała nr(...), której treść nie wykracza ponad uprawnienie wynikające z art. 1 ust.3 usm i w żadnym wypadku nie stanowi umowy czy też pełnomocnictwa, uprawniających do podjęcia czynności odniesieniu do majątku będącego przedmiotem odrębnej własności i w imieniu jego właścicieli.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 100 kpc w zw. z art. 113 w zw. z art. 96 ust.1 pkt 12 uoksc. Mając na względzie fakt, że powódka uległa jedynie w niewielkiej części swego żądania sąd obciążył kosztami procesu pozwaną, nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 5000 z tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu oraz koszty opinii 25 648,65zł, niepokryte zaliczką. Koszty zastępstwa procesowego zasądzone na rzecz powódki określono, uwzględniając wskazaną przez stronę powodową i podtrzymaną w kolejnych instancjach wartość przedmiotu sporu, na podstawie § 2 ust 6 (5400zł), § 10 ust. 1 pkt 2 (4050zł) i § 10 ust.4 pkt 1 (4050zł) Rozp. MS z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie .